

እቲ ቅኑሪ ሃይማኖት ኣቡ ኣሚና ቢላል ፊሲፕስ

> ትርጉም ከቢረ ሙሳ

እቲ ቅኑሪ ሃይማኖት

አቡ አሚና ቢላል ፊሲፕስ

ትርጉም ከቢረ ሙሳ

The Cooperative Office For Call And Guidance To Communities at Um-Al-Hammam and Mather Under The Supervision Of The Ministry Of Islam Affairs Endowment Guidance and Propagation Tel.4884496/4826466 Fax 4827489
P.O.Box 31021 Riyadh 11497 K.S.A

ح المكتب التعاويي للدعوة والإرشاد بالمعذر وأم الحمام، ١٤٢٨هـ فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

فلبس، بلال

الدين الصحيح. / بلال فلبس. - الرياض،

-- NY318_.

۲۸ ص ، ۱۲ × ۱۷ سم

ردمك : ۸-۵-۳۰۹۹ و ۹۹۲۰

١-الإسلام - مبادئ عامة

٢ - الإسلام - دفع مطاعن أ- العنوان

1 5 7 1 / 77 . 0

ديوي ۲۱٦

رقم الإيداع: ١٤٢٨/٣٣٠٥ ردمك: ٨-٥-٣٠٣٩ م

<u>ነዛ መጽሓፍ እዚ</u>አ ዘ<u>ዳ</u>ለዉ

አቡ አሚና ቢሳል ፊሲፕስ አብ ጀማይካ ተወሲዶም ኣብታ ብ1972 እስልምና ዝተቐበሱሳ *ዓዲ ካናዳ* እዮም ዓብዮም። አብ ከተጣ *መዲና* ሱዑዲ ዓረብ ናይ ዲፕሎም ፐሮግራም ትምሀርቲ ቋንቋ ዓረብ ድሕሪ ምዉሳዶም ብ1979 ባእስሳማዊ ስነ-መለኮት (Theology) ብ M.A ተመረቚ። ካብ 1979 ክሳብ 1987 ኣብ ዘሎ *ዓመታት መ*ናራት አል-ሪያድ ዝተባህለ ቤት ትምሀርቲ ንጣእከሳይን ካልአይ ደረጃን ተጣሃሮ እስሳማዊ ትምህርትን ቋንቋ ዓረብን የምህሩ ነይሮም። ብእንግሊዝኛ ዝተጻ**ሓ**ፈ ናይዚ መጽሓፍ'ዚ ቅዳሕ ንካልኣይ ግዜ ክሕተም እንከሎ ብI990 አብ **ዌ**ልስ ዩኒቨርሲቲ መጽናዕቲ ንዶክትሬት ብእስሳማዊ ይከታተሉ ነይሮም። ብዘይካ እዚ መጽሓፍ'ዚ *እስሳማ*ዊ ጽሑፋት ብምሕታም'ውን ዘርጊሖም እዮም።

ተርጓሚ

بسم الله الرحمن الرحيم

እቲ ቅኑዕ ሃይማኖት

ሃይማኖት አስልምና

ዝኾነ ሰብ ብዛፅባ እስልምና ክፌልጥ ዝደሊ አቐዲሙ ክርደአ ዘለዎ ነገር «ኢስሳም» ዝብል ቃል ትርጉሙ እንታይ ምዃኑ እዩ። ከምቲ ክርስትና ካብ የሱስ ክርስቶስ ዝብል ቃል ዝተረሽበ፣ ቡድሂዝም ካብ ጉተማ ቡድሃ፣ <u>ከንፋሺያዝም ካብ ኮንፋ ሺየስ፣ ከምኡ'ውን</u> ማርክሲዝም ካብ ካርል ማርክስ ዝብል *ቃ*ል ዝተረኸቡ እስልምና ግን ካብ ማንም ስም ሰብ አይተረኸበን። እስሳም ከም አይሁ*ዳ*ውነት ካብ የሁዳ ቀቢላ ዝተረኸበ ወይ ድማ ሀንዳይዚም ካብ ሆንዱስ ዝተረኸበ አይኮሃን። እስሳም ናይ አሳህ ሃይማኖት እ<u>ዩ</u> ናይ አሳህ ሃይማኖት ማእከላይ መሪሕ ሰለዝኾነ ድማ ትርጉሙ -ኩሉ እንትናኻ ንድሴት ኣላሀ ምምብርካኸን ምምላኸን-ንዝብል ሓሳብ ዝውክል መጸውዒ ስም እዩ። «እስሳም» ዝብል ናይ ዓረብኛ ቃል አምልኾት ንዝግበአ ሓደ ሓቀኛ ፈጣሪ(አምላኸ) ክትግዘአን ንድሴቱ ድጣ ብቅኑሪ መንፈስ ከተምልኾ ጣለት ክኸውን እንከሎ ከምዚ ዝንብር ዝኾነ ሰብ «ሙስሊም» ተባሂሉ ይጽዋዕ። ብተወሳኺ ከኣ ምሉአ ብምሉአ ንድሴት ፈጣሪ ምምሳሽ

ውጽኢት ዝኾነ «ሰሳም» ዝብል ትርጉም እውን ይሕብረና። ስለዚ ኣብ ሻውዓይ ክፍለ ዘመን ኣብ ውሽጢ ዓረብ ብነብይ ሙሓመድ(ሰ.ዓ.ወ)[©]ኣቢሉ ዝመጸ ሓድሽ ሃይማኖት ዘይኮነስ ብመወዳእታ ቅርጹ እንደገና ዝተገልጸ እቲ ሓቀኛ ናይ ኣሳህ (አምሳኽ) ሃይማኖት እዩ።

እስሳም ነቲ ናይ መጀመርታ ሰብን ናይ ልለጣ ነብይ ዝተዋሃበን ንኹሎም ንወድ ሰብ ዝተሳላኹ ናይ አላህ ነቢያትን ናይ ሓባር ሃይጣኖት ስም ዝኾነ እስሳም ዝተሰመየ በቶም ዝሓለፉ ናይ ወድሰብ ወለዶ ኣይኮነን እዚ ስም'ዚ ዝመረጻ ባዕሱ አላህ ክኸውን እንከሎ ንሱ ድጣ ኣብቲ ንወድሰብ ዝሳኣኾ ናይ መወጻአታ መልእኸቲ (ዋሕይ) ብግ ልጺ ተጠቒሱ ይርከብ ኣብቲ ናይ መወጻአታ መስኮታዊ መጽሓፍ ዝኾነ ቁዳስ ቁርኣን አላህ ከምዚ ይብል፥

(الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ

لَكُمُ الأسلامَ دِيناً) (المائدة ٣)

(አል-ማኢዳህ 5:3)

^{- (}ሰ.ዓ.ወ) ሰለሳህ ዓለይሂ ወሰለም ኮይኑ ትርጉሙ፥ ሰባትን ሰሳምን ኣብ ልዕሊአም ይኸን ማለት'ዩ።

الألولة

﴿ وَمَن يَبْتَعْ غَيْرَ الإِسْلاَم دِيناً فَلَنْ يُقْبِلَ مِنْهُ ﴾ (آل عمران ٨٥)

«ብዘይካ እስልምና ካልእ ሃይጣኖት ዘናዲ ሬዲሙ ተቐባልነት የብሉን።»

(አል-2ምራን 3:85)

(مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيّاً وَلاَ نَصْرَانِيّاً وَلَكِن كَانَ حَنِيفاً مُّسْلِماً وَمَا

كَانَ مِنَ الْمُشْركِينَ) آل عمران ٦٧

«ኢብራሂም (ኣብራሃም) አይሁድ ወይ ድማ ክርስትያን አይነበረን. ግን ናብ ቅኑሪ ሃይጣኖት ዝዘንበለ ሙስሊም እዩ ዝነበረ። ካብቶም ሙሽሪኪን'ውን አይነበረን»

(አል-2ምራን 3:67)

ፈጣሪ ንነብይ ሙሳን(ሙሴ) ንህዝቡን ወይ ድጣ ንትውልዱ(ዘርኡ) ሃይጣኖቶም አይሁድ ዝብል ወይ ከአ ንክርስቶስ ተኸተልቲ ስም ሃይጣኖቶም ክርስትና እዩ ዝብል አብ መጽሓፍ ቅዱስ ፌጺሙ የለን። ሓቂ ክንዛረብ እንተኽና ክርስቶስ ይዥን የሱስ ዝብል ስም ስሞም አይኮነን አይነበረን'ውን. «ክራይስት» ዝብል ቃል ክርስቶስ ካብ ዝብል ናይ ግሪክ ቋንቋ ዝመጸ ክኸውን እንክሎ ትርጉሙ ድጣ ዝተቐበአ (ዝተለኸየ) ማለት'ዩ። ስለዚ ክርስቶስ ዝብል «መሲሕ» ንዝብል ናይ አብራይስጥ ቃል ትርጉሙ አዩ።

ብኻልእ ወገን ድማ የሱስ ዝብል ስም «ፄሳው» ንዝብል ናይ እብራይስጥ ቃል ትርጉም እዩ። ይኾን እምበር እቲ ጉዳት ብዝቐስለ መልክዕ ንምግሳጽ ክብል ንነብይ

ፄሳው[ৣ] የሱስ ዝብል ስም *ከ*ተቀ*መ*ሱ ብዝምልከት ግን እዚ ነብይን ተኸተልቱን ዝጽውዕሱ ዝነበረ ስም እዩ። ቅድሚአም ዝነበሩ ነቢያት ድሴት ወድሰብ አብ ትሕቲ ድሴት **ፈ**ጣሪ ንኽነብሩን ንዕኡ ከምልዥን(እዚ እዩ ድማ ትርጉም ናይ እስሳም) እ**ዮም ጻው**ዒት *ገ*ይሮም። ወዲ ሰብ ዝ**ጣ**ሃዞም ባ*ዕዳውያን* ናይ ሓሶት አ**ጣ**ልኽቲ ንኽርሕቅ አጠንቂቆም እዮም። አብ ሓድሽ ኪ*ዳ*ን ከም እተጠቐሰ የሱስ *ን*ተሽ

ተልቱ "ከምቲ ፌቻድካ ኣብ ሰማይ ዝኾነት ኣብ *ምድሪ ድማ ትኹን"* ኢሎም ጸሎት ክንብሩ *ኣ*ም

ሃሩ እዮ#

^{- 🌬} ዓለይሂ ሰላም= ትርጉሙ ሰላም ይዥኖጣስት'ዩ።

መልአሽቲ አስልምና

ናይ ገዛች ርሕስኻ ድሴት ኣብ ትሕቲ ድሴት ፈጣሪ ምግባር (ምምብርካኸ) ናይ ኣምልኾት መሰረታዊ ትሕዝቶ ከም ምዃኑ መጠን መስኮታዊ ናይ ኣሳህ ሃይማኖትን መሰረታዊ ናይ እስሳም መልእኸትን ንኣሳህ ጥራይ ከተምልኸን ንዝኾነ ፍጡር ወይ ሰብ ወይ ቦታ ወይ ከኣ ብዘይካ ንኣሳህ ንኻልእ ነገር ዝግበር ኣምልኾት ምርሓች እዩ።

ጎይታ ናይ ኩሉ ፍጡር ዝኾነ ብዘይካ ላደ አሳህ ካልአ ኩሉ ነገር ናይ አሳህ ፍጡር ብምዃት ወድሰብ ንፍጡራን ካብ ምምሳሽ ደው ከብል ጻውዒት ምግባርን ናይ ኩሱ ፍጡር ፈጣሪ ዝኾነ ሓደ አምላኽ(ኢሳህ) ጥራይ ንከምልኽ (ንኽባዛ<u>እ)</u> ምሪዳም ናይ እስልምና *መሰረታ*ዊ *ዕላማ እ*ዩ። አምልኽሎን ጸሎቱን ብፍቓዱ ጥራይ ተቐባልነት ዝረክብ ከም ምዃኑ መጠን. ወድሰብ ዘቅርቦ አምልኾ ንአብነት ሓደ ሰብ ንአም እንተአምለሽ ናይ ጸሎቱ(ዱዓኡ) መልሲ እንተረኸበ ናይ ጸሎቱ መልሲ ዝሃቦ እቲ አም ዘይኮነስ ነቲ ዝተለመነ ነገር ንኽፍጸም ዝገበረ አሳህ እዩ። (እቲ ጉዳይ **ግልጺ እዩ) ግን ሓደ ሰብ ነቶም አም** ዝላምት ከምዚ ኢሉ ኣይርድአምን እዩ ክብል ይኸአል::

ብተመሳሳሊ ንየሱስ፣ ንቡድሃ ወይ ድማ ንክሪሽና፣ ንቅዳስ ክርስቶልር ወይ ድማ ንቅዳስ ችድ፣ ንሙሓመድ (ዓ.ሲወ) እንተኾነ'ውን ዝግበር አምልኾት ጸሎትን (ዱዓን) መልሲ ዝሀብ እዞም ሰባት ዘይኮኑስ አሳህ (ልጣሪ) እዩ። የሱስ ንተኸተልቱ ንሓደ አሳህ(ልጣሪ) ከምልኹ ደኣ'ምበር ንዕኡ (ንየሱስ) ንከምልኸዎ ኣየምሃሩን። ነዚ አመልኪቱ ቁርአን ከምዚ ይብል፥

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَائكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بحَقٍ ﴾ مِن دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَائكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بحَقٍ ﴾

«ዘክር: አሳህ ከምዚ ምስ በለ (ማለት አሳህ አብ መዓልቲ ቅያማ (ትንሳኤ) ከም ዚ ክብል አዩ) ፥ ኦ! ዒሳ ወዲ መርየም ንአሳህ ዘይኮነስ ንዓይን ነደይን ከም ክልተ አጣልኸቲ ኅይርኩም አምልዥና ዶ ኢልካ ኢኻ? (ዒሳ ከምዚ 'ሉ ይምልስ) ንጽህና ይገባእካ! ከዛረቦ ዘይግባኣኒ ነገር ክብል ፍቅድ አይኮነን በለ።» (አል-ማኢዳህ 5:116)

ነታ ነብሱ እውን አይተገዘላን ተገዛእነቶምን አምልኾአምን ኩሉ ንሓደ አሳህ ጥራይ እዩ ነይሩ። እዚ መሰሪታዊ መምርሒአብ ሱረቱል ፋቲሓ መኽፈቲ ምዕራፍ(1:5) ዓንቀጽ 5 ሰፊሩ ይርከብ።

(وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ إِيَّاكَ نَعْبُدُ ﴾ (الفاتجة ٥)

الألولة

«ንዓኻ ጥራይ ነምልኽ ካባኻ ጥራይ ድማ ሓገዝ ንደሲ ንሓትት(ንመልብ)።»

አብ ካልእ ቦታ አብቲ መወዳእታ(መዛዘሚ) መለኮታዊ ራእይ (ዋሒ) ዝኾነ መጽሓፍ ቁርአን አላህ ከምዚ ይብል፥

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْنَجِبْ لَكُمْ ﴾ (غافر ٦٠)

«ጎይታኽ-ም ከምዚ በለ .ለምትኒ(ሕተቱኒ) ከሀበት-ም ሕየ(ክምልስልኩ-ም'የ)።» (ቻፍር 40:60)

አሳሀን ፍጡራቱን ፍጹም ዝተፈሳሰየ ሀሳወ ዘለዎም ነገራት እዮም ዝብል ሓሳብ መሰረታዊ ናይ አስልምና መልእኸቲ ምዃኑ ምርድኡ አድላዪ እዩ። አላህ ፍጡር ወይ ድማ ናይ ፍጡር አካል አይኩነን። ፍጡራቱ ድማ ንሱ ወይ ናቱ ኣካል አይኮኑን። እዚ ኣባሃሀሳ ብሩሀ ከመስል ይኽአል'ዩ ነገር ግን ወድሰብ ፈጣሪኡ ምንስ-ሓሳብ ስለ ዘይተረደኦ እዩ። **ኣሳ**ህ ኣብ -ውሽጢ ኩሉ ፍጡራን ተሰሪጽ እዩ ወይ ድማ መለኮታዊ ሀልውንኩ ብሓደ ሓደ መዳይ ኣብ ፍጡራቱ ከሀልው ይኸአል እዩ ዝብል እምነት ብምሀሳው እዩ ድማ በዚ ዓይነት ኣምልኾኣዊ **ኣተሓሳስባ ምኽንያት ንፍጡራን ምምላኽን በቶም** ፍጡራት ኣቢልካ ድማ ንኣሳህ ምምሳሽ ተባሂሱ ንዝአመነሱ ጉዳይ ከም መመኸነይታ ዝቐርብ።

ዝኾነ ኮይኑ ብላሳህ ነቢያት ዝመጸ መልእኸቲ እስልምና ንሓደ አሳህ ጥራይ ክትግዘኦን ብቀጥታ ይኾን ብተዘዋዋሪ ንፍጡራን ካብ ምምሳኸ ፍጹም ምርሓቅ እዩ። አብ ቁርኣን ድጣ አሳህ ከምዚ ኢሱ ገሊጽዎ እዩ።

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللَّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ (النحل ٣٦)

«ናብ ነፍሲ ወከፍ ሀዝቢ ንኣሳህ ፕራይ ኣምልኹ ካብ ጣኦታት ድማ ርሓ*ቒ ዝብል* ልኡኽ ብርግጽ ልኢኽና ኢና።»

(ትል-ነሕል 16:36)

الألولة

መልእኽትን አመቱን[®] ዝተረደአ ሰብ **ግን** ብዝኾነ ሸነኽ ምኽንያት ዘለዎ መሲሱ'ኳ እንተቐረበ ብዙባድስ ኣብ ጣኦታዊነት ግን ፈጺሙ አይር*ታዕን* እዩ። አብ ኩሱ ዘመናት አብ ነብሶም ናይ መስኮታዊ ባህሪ ዘልበስዋ ሰባት አበሃህለአም **ኣሳህ ኣብ ው**ሽጢ ወዲሰብ ሰሪጾ ዝብል ጉጉይ እምነት እዮም ዝምርኮሱ። በቲ ጉጉይ እምነቶም መሰረት ኣሳህ ኣብ ኩላትና ሰሪ<mark></mark> እዩ እውን እንተበሱ ካብ ኩሉ ሰብ ንላዕሊ ኣብኣቶም ብዝያዳ ከም ዝዕረጻ ገይሮም እዮም ዝዛረቡ። ስለዝኾነ ከአ ድሴትና ብአካል ኣብ ምምሳኽ ዝተጋህደ አምሳሽ ወይ ከአ አሳህ አብ ውሽጠ. ነብሶም ዝተሰንደ(ዝሰረጸ) ብምዃት <mark>ን</mark>ዐኦም ከነምልኽ ከምዘለና ብማለት ሃተፍ ይብሉ። ብተመሳሳሊ ኩነታት አቶም ንሰብ ዘምልኸን እቲ ዘምልኽዎ ሰብ ድማ ምስ ሞተ እውን እንተኾነ አምሳኸነቱ ዝተ**ቐበሉ. በ**ቶም ፈጣሪ አብ ወድሰብ ሰሪጹ ዝብል ጉጉይ አታሓሳስባ ዘለዎም ሰባት መልእሽትን አመቱን ዝተረደአ ሰብ ግን ብዝኾነ ዓይነት ኩነታት *ን*ሰብአዊ ፍጡር ምምላሽ ፈጺሙ አይቅበልን እዩ። ናይ አሳህ ሃይማኖት መስረታዊ ጻውዒቱ ንፈጣሪ ጥራይ ምምላኽን ንፍጡራን ዝግበር ዝኾነ ዓይነት አምልኾ

③ - አመቱን - ፣ምአማት፣ ዕሳምሎ ፣ መዕረፊሎ (Implications – ቀሳሊድ)

ብዝኾነ ዓይነት መልክው ምንጻግን እዩ። እዚ እዩ ድማ ትርጉም ምርሖ ናይ እስልምና ።

ልነ ያነ ላነኝ « ሳ ኢሳህ ኢሰ'ሳህ» <u>ትርጉሙ</u>፥ (ብሓቂ ክምለኽ ዝግበአ *ብዘይካ አሳህ ካልአ አምላኽ የለን*)

(There is no god but Allah)

ነዚ ብቃል ምባል(ምድግጋም) ንሓደ ሰብ ብቐጥታ ኣብ ደምበ አስልምና ዘአትዎ ክኸውን እንከሎ ብቕትሪ ልቢ ኣሚንካ ምቕባል ናይ ኀነት ውሕስነት የውሀበካ። ስለዚ'ዮም ድማ ናይ ኢስሳም ነቢይ፥ « ላ ኢሳህ ኢስ'ሳህ ፤ (ብዘይካ ኣሳህ ካልአ ኣምሳኸ የለን) ኢሉ ዝመስከረን ነዚ (አምነት'ዚ) ሒዙ ዝሞተን ኀነት(ጀና) ይኣቱ።»[®] ዝበሉ። እዚ ጭርሖ'ዚ ንሓደ ኣሳህ ጥራይ ምምሳኸን ንትእዛዛቱን ሕግታቱን ምእዙዝ ክትከውንን ኣምልኾ ጣኦትን

⁻ አቡ ዘር ከምዝገለጾን ብኣል-ቡኻርን ሙስሲምን ዘተመሓሳለፌ።

الألوكة

መልእሽቲ ናይ ዘይቅኑሪ ሃይማኖት

አብ ዓለም ብዙሓት ናይ አምነት ጉጅለታት፣ አምል**ኾታት፣ ሃይ**ማኖታት፣ ፍልስፍናታትን ምንቅስቓሳትን ኣለው። ነፍሲ ወከፎም ድጣ እቲ ቅኑፅን ሓቀኛ ናብ ኣሳህ ዝወስድ መገድን ናተይ እዩ ኢሎም ነናቶም ይዛረቡ። ስለዚ ሓደ ሰብ አየናይ'ዩ እቲ ሓቀኛ ወይሲ ኩሎም <u>ቅ</u>ኑዓት ዶ እዮም? ኢሉ ፈልዩ ከመይ ገይሩ ክፈልጥ ዝኽአል? ነዚ ሕቶ'ዚ ንምምሳስ እንጥቀመሱ አገባብ(ሜሳ) ድማ እቲ መሰረታዊ ሓቅነት አመልኪቶም *ዝህብ*ዎ አስተምህሮ *ግዳ*ማዊ ፍልልያት ንጎኒ ገዲፍና ናይቲ ብቐጥታ ኮነ ብተዘዋዋሪ መገዲ ዝገብርዎ ጻውዒት ቀንዲ ዕላማ ፈሊኻ ምውጻእ እዩ። ኩሎም ዘይቅኑዓት ሃይማኖት ብዛሪባ አሳህ ሓደ ናይ ሓባር ተረድአ *ኣለዎም። ን*ሱ ከኣ ኩሉ ሰብ ኣምላኽ እዩ. ወይ ድጣ ፍሉያት ሰባት ኣሳህ እዮም. ወይ ከኣ ፍጥሬት አሳሀ እዩ. ወይ ከኣ ኣሳሀ ማለት ወድሰብ ዝፈጠሮ ሓሳባዊ ስእሊ እዩ ይብሉ።

ካብዚ ዝተሳዓስ መሰረታዊ መልእኽቲ ናይ ዘይቅኑሪ ሃይማኖት ኣሳህ ንፍጡራቱ ተመሲሉ ክምስኽ ይኽአል እዩ ዝብል እዩ። ዘይቅኑዓት ሃይማኖት ፍጡራን ወይ ሓደ ክፍሲ ናይ ፍጥረት ፈጣሪ እዩ ይብልዎ ናይ ወድሰብ ፍጡር ዘበለ ድማ ንዕኡ ንክምልኽ ጻውዒት ይገብሩ። ንኣብነት እንተወሰድና ነብይ የሱስ(ዒሳ)ንተኽተልቶም ሓደ ኣሳህ ጥራይ ንክምልኹ ዝዓደሙ (ዘምሃሩ) ክኾኑ እንክለዉ ሎሚ ግን

ንየሱስ ንኽተል ኢና ብሃልቲ የሱስ አምላኽ እዩ ኢሎም ንዝኾነ ህዝቢ ንየሱስ ንክምልኽ ይሰብኩ።

ብዱሃ(አብ እስያ ካብ ዝርከቡ ሃይማኖት) ብር ክት ዝበሉ ሰብአዊ ትሕዝቶ ዘለዎም ሕግታት ናብ ህንዲ ሃይማኖት ዘእተወ ለውጢ ዘካይደ ሰብ እዩ ነይሩ። አምላኽ እየ እውን አይበለን. ክምለኹ ካብ ዝግበኦም ነገራት ሓደ ንሱ ምዃኑ እውን ንተኽተልቱ ሓሳብ አየቕረበን ኮይኑ ግን ሎሚ ዝበዝሑ ካብ ህንዲ ወጻእ ዝርከቡ ብዱሃውያን (ብዱሂስትስ) ንብዱሃ አምላኽ እዩ ኢሎም ብግምቶም ዝጸረብዎ ምስልታት ናብ

﴿ مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلاَّ أَسْمَاءً سَمَيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاۤ وُكُمْ مَّاۤ أَنزَلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانِ إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ للَّهِ أَمَرَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ ذَلِك الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينُ الدِّينَ الدَّينُ الدِّينَ الدَّينُ الدَّينُ الدَّينُ الدَّينُ الدَّينَ اللَّهُ الدَّينَ اللَّهُ الدَّينَ اللَّهُ اللَّ

«ሕቶም ብዘይካ ንአሳህ ሕትግዝአዎም ዘለዥም ጣኦታት ንስዥምን አቦታትኩምን ዝሰሙዥምዎ አስማት ሕምበር (ትሕዛዝ) አየውረደን፣ ሕቲ ውሳን ከኣ ናይ ኣሳህ ሕምበር ናይ ካልአ አይኮነን፣ ንዕኡ(ንኣሳህ) ጥራይ ሕምበር ንሻልአ

ከይተምልዥ ኣዚሁ እዩ። እዚ እዩ ከኣ አቲ ቅኑዕ ሃይማኖት ግን ዝበዝሕ ሰብ ኣይፌልጥን እዩ።» (ሱረት ዩሱፍ 12:40)

ኩሎም ሃይጣኖት ጽቡቅ ነገር ስስ ዘምህሩ ሓደ ዝኾነ ካብኣቶም እንተተኸተልና እንታይ ሽግ ር አለዎ ዝብል ሞገተ ክላዓል ይኽአል። መልሲ ድጣ ኩሎም ዘይቅኑዓት ሃይጣኖት ዘምህርዎ ናይ ፍጡራን አምልኾ ዝዓበየ ርኹስ ሕጣኞ አስተምህሮ እዩ ዝብል ይኸውን። ናይ ፍጡራን አምልኾ መሰረታዊ ዕላጣ ሰብኣዊ ተፍጥሮ ስስ ዝጻረር ወድሰብ ካብ ዝፍጽሞ ሕጣኞን ከቢድ ዝንን ሓጢኣትን እዩ። አላህ ኣብ ቁርኣን ብንኡር ከምዝገለጾ ወድሰብ ንኣላህ (ንፈጣሪ) ጥራይ ከምልኽ እዩ ዝተፈጠረ ።

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ ﴾ (الذاريات ٥٦)

(AA-4687 51:56)

ንፍጡራን ዝግበር አምልኾ መሰረት ናይ ጣአታዊነት ስለ ዝኾነ ክግሓር ዘይክአል ዓብይ ሓጢአት(ዘንቢ) እዩ። አብዚ ናይ ጣኦት ዓንኬል ኮይኑ ዝሞተ ሰብ ናይ መጻኢ(ኀነት) ሂወት ዕድሉ ዝዓጸወ እዩ። እዚ ርአይቶ ዘይኮነስ አብቲ አሳህ ንወድሰብ ዘውረዶ ናይ መጠረሽታ መልእኸቱ ዝተገለጸ ሓቂ እዩ።

(إِنَّ اللَّهَ لاَ يَغْفِرُ أَن يُشْرُكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشْآءُ

(النساء ٤٨)

«ትሳህ መሻርኸቲ(ብጻይ) ከትንብረሱ ፍጹም ትይምሕርን አዩ. ካብዚ ንንየው ዘሎ (ሓጢኣት) ግን ንዝደሰዮ ይምሕር።» (አል-ጣኢዳህ 4:48)

<u>ናይ አስልምና ዓለም ለካዊነት</u>

ዘይቅኑዓት ሃይማኖት ሳሪቤኑ ሓደገኛን ጥንቃቐ ዘድልዮምን ካብ *ኮኑ፣ ሓቀኛ* ናይ አሳህ ሃይማኖት ብዓለምለ**ኻ**ዊ *መዳ*ዩ ክትርደኦን ከታሓዝን ዝኽአል ኩሉአዊ (ሓፈሻዊ) ክኸውን ይግባእ። ምስ ዝኾነ ሀዝቢ፣ ቦታን ሰዓትን ድማ ዝተሓጸረ ክኸውን የብሱን። እቲ አጣኒ ነነት ምእማንን ዝኣመሰቡን ክሀልው አይክእሱን(አይግ ባእን)። ናይ እስልምና ኩሉአዊ መዳይ አብቲ ናይ እስልምና *ማ*እከሳይ *መ*ምርሕን (**ነብስ**ሻ ንድሴት ናይ ኣሳሀ ምምብርካኸን) ትርጉሙን አብ ዝብል *መ*ሰረት እዩ አዕሪፉ። ወድሰብ አሳህ **ሓደ ም**ዃኑን ካብ ፍጥረታት <mark>ፌ</mark>ጺሙ ፍሎይ ምዃኑ ክርዳእ እንተኺኢሱን ንድሴት ናይ አላህ እንተተምበርኪ**ዥ ብ**ኣካልን ብ*መን*ፈስን *ሙ*-ስሊም (እስሳማይ) ይኸውን ንኀት(ንጀና) ቅቡል(ብቁሪ) ይኸውን። በዚ መሰረት ከኣ ኣብ ዝኾነ እዋን አብ ዝራሓ**ኞ ክፍሊ ናይ ዓለም ዝነብር ዝ**ኾነ ሰብ ናይ ፍጥረታት አምልኾ ነጺጉ ናብ ሓደ

ፈጣሪ እንተተመሊሱ ናብ ሃይማኖት ናይ አላህ ተኸታሊ እስልምና ሙስሊም (አስላጣይ) ክኸውን ይኽአል። ዝኾነ ኮይኑ ንአሳሀ ፌሲጥካን ተቐቢልካን ንፍቓዱ ድጣ ክትግዛእ እቲ ጽቡቅ ካብ ሕጣቕ ፈሊኻ ከትመርጽ ዘድልን ከምዚ ዓይነት ምርጫ ሓሳፍነትን ተሓታትነትን ዝሕብር ምኽኑ ክነስተባሀል ይግባእ። ወድሰብ ብዝመረጾ ውጽኢት ተሓታታይ እዩ። ስለዚ ጽቡች ስራሕ ብምስራሕን ሕጣ**ቅ ስራ**ሕ ድጣ ንምግዛፍ ዝላዓለ ጻዕሪ ክንብር ይግበአ። ዝሳዓለ ጽቡ**ች** ስራሕ ንሓደ ኣሳህ ከተምልኸ ከኸውን እንከሎ ዝሳዓለ ሕጣቅ ስራሕ ድጣ ንፍጥረታት ምስ ኣላህ ተደስካ ምምላሽን (ንአሳህ ሽሪካ ክትገብረሱ) ወይ ከአ አብክንዲ አሳሀ ንካልእ ምምሳሽ እዩ። እዚ (ዋሕይ፣ ራእይ) ብከምዚ ተገሊጹ ኣሎ።

﴿إِنَّ النَّذِينَ آمَنُواْ وَالنَّذِينَ هَادُواْ وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلاَ خَوْفٌ

علَيْهِمْ وَلا هُمْ يَحْزَنُونَ (البقرة ٦٢) ﴾

((ብርግጽ እቶም(ብቁራን) ዝአመኑን ካብቶም አይሁዳውያን፤ክርስትያንን ሳብያውያንን'ውን፤ብአሳህን ብመጠረሽታ መዓልትን ዝአመኑን ጽቡቅ ስራሕ ዝሰርሑን ዓስቦም ምስታይታአም አለዎም ክረኸቡ እዮም፤ፍርሂ'ውን የብሎምን አይክጉህዩን ድማ እዮም።)) (አል-በቐራ 2፡62)

﴿ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُواْ التَّوْرَاةَ وَالإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيهِمْ مِّن رَبِّهِمْ لَأَكُلُواْ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا نَعْمُلُونَ ﴾ (المائدة ٦٦)

«ካብ ጎይታኑም ዝወረደሎም ኢንጅልን ተውራትን ከም ሉ'ውን ኩሎም (መለኮታውያን) መጻሕፍቲ ቀጥ አቢሎ ም እንተ ዝሕዝዎ(እንተ ዝስርሕሉ)ካብ ልዕሊአምን ካብ ትሕቲ አግሮምን(ብዘይ ጻዕሪ ሺሻይ ናይ ጎይታ)ምበልዑ ነይሮም። ገለ ካብአቶም ቅኑዓት ህዝቢ አለዉ ዝበዝሕ ካብአቶም ግን ስረሐም አከይ አዮ!»

(ትል-ማኢዳሀ 5166)

ንላሳህ ምፍሳጥ

አብዚ ከምዚ ዝብል ሕቶ ይላዓል "ከመይ ገይሩ ዝተፈላሰየ ድሕረ-ባይታ ዘለዎም ማሕበረሰብን ባህልታትን ኩሎም ህዝብታት ንአላህ ከአምኑ ተባሂሉ ትጽቢት ከግበረሎም ዝኽእል?"። ወድሰብ ንአሳህ ከምልኽ ሓሳፍነት ምእንቲ ከስምዖ ኩሎም ህዝብታት አሳህ ክልልጥዎ ዘኽእል ብቕዓት (ተኽእሎ) ክህልዎም ይግባእ። ናይ መወዳእታ መስኮታዊ መጽሓፍ ኩሎም ደቂ ሰባት ንአሳህ ዘፍልጦም ተፈጥሮኣዊ ግንዛበ አብው ሽጢ ነብሶም (መንፈሶም) ዝተተኽለ ምዃኑን ምስአም ሓቢሩ ዝተፈጠረ ስምብራትን መሰረታዊ ባህርን ምዃኑ እዩ ዘምህረና።

አብ ሱራ ኣል-ኣዕራፍ ዓንቀጽ 7: 172-173 ከምዝገለጸ፥ አሳህ ንኣዳም ምስ ፈጠሮ ንኩሎም ናይ ኣዳም ዘርኢ ዝኾና ነፍስታት ህሳዌአም

الألولة

አብዛ ዓለም ቅድሚ ምግባሩ *«ሳይታዥም ዶ* አይኮንኩን? (ኢሉ ኣብ ልዕሊ ነፍሶም ኣብ ዘመስከሮም አዋን) አወ ኅይታና ኢኻ፥ ንምስክር *ድማ አስና በሉ።»* ኢሱ ቃል ማሕለኦም ከም ዝወሰደ ይገልጸልና። ድሒሩ ከአ ንኹሉ ወድሰብ ንሱ ፈጣሪአምን ከምልኽዎ ዘለዎም ሓቀኛ ሓደ <u> አሳህ (አምሳኽ) ምዃ</u>ኑ ሰለምንታይ ምስክርነቶም ንኽሀቡ ከም ዝነበረ ከምዚ ክብል ኣብሪሁ። «አብ መዓልቲ ትንሳኤ (ብዛሪባ ምስክርነትኩም) ዘንጊዕና ኔደርና ከይትብሉ » ወይ ከኣ ንስኻ አሳህ አምላኽና(ፈጣሪና) ምኽንካ ሓሳብ አይነበረናን ንንኽ ጥራይ ድጣ ክንግዛእ (ከነምልኽ) ከምዝነበረና እውን ዝነገረና የለን ንከይብሉ ጣለት እዩ። አሳህ እቲ መብርሂ ብምችጻል ከምዚ ይብል፥ *«ወይ ከኣ(ንጣኦታት)* ዘሻረዥ ዝተገዝሉ ቅድሜና ዝነበሩ አቦታትና *ዋራይ እዮም. ንሕና ብድሕሪአም ዝመጻ*ችና ወለዶ ነይርና. ብለንኪ አቶም ዘተፍሎ (ዝበደሉ) ዝሬጸምዎ (በደል 395) ተጥፋአና? ከይትብሉ *ምሕንታን (አመስኪርናኩም)።»* ስለዣኾነ ከአ ነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ብተፈጥሮት ብአሳህ ናይ ምእማንን ንዕኡ ጥራይ ናይ ምምላሽ ዝንባለ ምስት ይውለድ እዚ ተፈጥሮ'ዚ ብዓረብኛ ብዘደራአደን ወደ ከኣ ብዝራአደን ናይ ከባቢ ተጽዕኖ ይጽለው። ነብይ(ሰ.ዓ.ወ) አላህ ከምዚ

ኢሉ ኢሎም «ባሮተይ ዝፈጠርክዎም ኣብቲ ቅኑዕ ሃይማኖት አዩ ነገር ግን ስይጣናት መንዲ የስሕትዎም።» ብተወሳኺ ነብይ(ሰ.ዓ.ወ) «ነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ክው ለድ እንከሎ ኣብ ኩነታት "ፊጥራህ" ይው ብድ ወለት አዮም ድማ ናብ አይሁዳዊ ወይ ከኣ ክርስት ያን ወይ ከኣ ዞሮስት ያን(ንሓዊ ዘምል ኾ) ዝኞይርዎም። ልክዕ ከም ሓንቲ እንስሳ እትወልዶ ንቡር (ኖርማል) ው ሳድ ዝው ስድ።

ንደሎ አካል ኮይኑ ዝተወልደት ርኢ ሹም ዶ ተፈልጡ? ® » እዚ ቆልዓ'ዚ ልክዕ ከምቲ አላህ አብ ተፈጥሮ ዘቐመጣም ፌዚካል (አካላዊ) ሕግታት ግዙእ ዝዀነ ነፍሱ ከአ አላህ ብሓቂ ጎይታኣን ፈጣሪኣን ምዃኑ ብተፈጥሮኣ ግዝአቲት ኸውን። ነገር ግን ወለዲ እዚ ቆልዓ ናብቲ መገዶም ንክምራሕ ምእንታን ዝጽዕሩ ክኾኑ'ከለው አብቲ ናይ መጀመርታ ዕድሚሉ ናይ ወለዱ ድሴትን ፍቓድን ንምክልኻል ይኹን ንምቅዋም ዓችሚ የብሉን። አብዚ ደረጃዚ እቲ ቆልዓ ዝኸተሎ ሃይጣኖት ልጣጻውን ናይ ከባቢኡ አተዓባብያን እዩ።

አብዚ ደረጃ'ዚ ዘሎ ቆልዓ አሳህ ብሃይማ ኖቱ ምሽንያት ተሓታቲ አይኅብሮን፣ ወይ ድማ አይቀጽያን።

ወድሰብ ካብ ዝውለድ ክሳብ ዝመውት ዘሎ ሂወት ሓደ ሓቀኛ (አምሳኽ) አሳህ ጥራይ

^{் -} ብቡ*ኻርን ሙስሊምን ዘተመሓ*ሳለፌ።

الألوكة

ምዃት ግልጺ ክሳብ ዝኾነሎም እዋን ነዚ ዘረጋግጹ ምልክታትን ተኣምራትን ኣብ ኩሉ ከባቢ ናይ መሬትን ኣብ ውሽጢ ናይ ገዛእ ርእሶም ነፍስን(አካሳትን) እውን ክግለጸሎም እዩ። ደቂሰባት ምስ ነፍሶም ቅትዓትን እሙናትን ከይኖም ናይ ሓሶት አጣልኸቲ ጥንጥን አቢሎም ገዲፎም ንኣሳህ እንተዝደልይዎ እቲ መገዲ ቀሊል ይኸነሎም።

ምልክትን ትአምራትን ናይ አላህ ምንጻግ እንተደኣ ቀጺሎምን ንፍጡራን ምምላሽ እንተቀጺሎም ከቢድን ከወጽዎ ዘይክእሱ መንዲ ይኾኖም። ንአብነት እንተወሲድና አብ ደቡብ አሜሪካ ብራዚል ከባቢ ደቡብ ምብራቕ ኣማዞን ዝርከብ ሜካ ሓደ ጥንታዊ ዝኾነ ቀቢላ ናይ ኩሎም ፍጡራን አማልኸቲ ዝውክል እቲ ቀንዲ እስክዎች ዝተባሀለ ጣኦት መንበሪ ሓዲሽ ዝ ሰረሑሉ። ንጸባሒቱ ሓደ ነበዝ ነቲ ጣኦት አኽብሮት ክሳለም ናብቲ አጕዶ አተወ። ዝተነገሮ(ዝተማሃሮ) መሰረት እቲ ጣኦት ፌጣሪኡን ሽሻይ ዝሀብን ምዃት አሚት እንዳሰገደሉ እንከሎ ላደ ዝላረገ፣ ብሕማም ቆርበት ዝተጠቐ**0**ን ቀንጪ ዝመለአ ከልቢ ናብቲ አዯዶ አተወ። እቲ መንእሰይ እንታይ ክገበር እዩ ኢሉ ይዕዘቦ ነበረ። ወዮ ከልቢ እግሩ ሓፍ ኣቢሉ ኣብቲ ልዕሊ ጣአት ክሽይን እንከሎ ተዓዘበ እቲ ጎበዝ ስምዒቱ ስለ ዝተተንከፌ ሓሪ華 ነቲ ከልቢ ካብቲ ቤተ-መቹደስ አባረሮ። ሕርቃኑ ምስ ከደሉ ግን

ከምዘይክእል ተረደአ'ሞ አሳህ ኣብ ካልእ ቦታ እዩ ዘሎ ድማ በለ። እምባኣር እቲ መንእሰይ ሓንጎሎ ተጠቒሙ ንኣሳህ ከደልዮን ወይ ከኣ ተኣማንነት አብ ዘይብ<u>ሱ ኩነታት ናይ</u>ቶም ቀቢሳ ጉጉይ እምነት ተዓ**ሚ**ቱ ምስአም ክጓዓዝ ምርጫ ቀሪብሉ። እዚ ነገር'ዚ ሓድሽ እኳ እንተመሰለ እቲ ዝኾነ ነገር ነዚ መንእሰይ^ነዚ ካብ ኣሳህ ዝኾነ ምልክት እዩ። ነቲ ዘምልኾ ዝነበረ ነገር ሓሶት ምዃት ዘርእይ መለኮታዊ መምርሒ ዝሓቆፌ ምልክት እዩ። አቐዲሙ ከምተገለጸ ንኩሎም ህዝብታትን ቀቢሳታትን ወድሰብ ብአሳህ ዘለዎ ተልጥሮኣዊ እምነት ድሴት ምስኡ ዝተልጠረ ንምሕያል በብእዋኑ ካብ ዝራኣዩ ብኣሳህ ዝግለጹ ምልክታት ዝንጸባረቑ መስኮታዊ ሓቅነት ንምምዕባል ነብያት ተሳኢኾም እዮም። መብዛሕትሎ ኩነታት ካብቲ ነብያት ካብ ዘምሃርዎ ዝተጠወየን ዝተሓዋወሰን እኳ እንተኾነ እቲ ቅኑ**ዕ ካብቲ ጌ**ጋ ፈልዮም ከርእዩ ዘኽእሱ ክፋል ማን ተሪፎም እዮም። ንአብነት አብ ተወራት (ብሎይ ኪዳን) ዘለው ዓሰርተ ትእዛዛት አብ ወንጌል ዘለው ንዐኦም ዘደልድሎ ከምኒ ነፍሲ ምቕታል፤ ስርቅን ዝሙትን ዝአመሰሉ ወንጀል መቅጽዒ ሕግታት ኣብ ዝበዝሕ ሕብረተሰብ ምህሳው ምጥቃስ ይከኣል። እዚ መሰረት ብምግባር ድማ ነፍሲ ወከፍ ነፍሲ ብአሳህ ናይ ምእ*ማንን* ነብስ**ኻ ብ**ኹሉ እንትናኻ ንአሳህ ድሴት ምምብርካኸን ዝብል ሃይማኖት

አስልምና ምቕባል ሓሳፍነትን ግዬታን አለዋ። አብቲ ንሱ ዝመራሓና ቅኑሪ መገዲ ከጽናዓናን ካብሎ ዝኾነ በረካ(በረኽት) ክሀበና ንሓያል ጎይታ አሳህ ንልምን። ብርግጽ ከኣ ንሱ ለጋስን ርህሩህን እዩ። ምስጋና ንዓለጣት ጎይታ ይኹን። ሰሳትን ሰሳምን ንነብይ ሙሓመድ፣ንቤተሰቦም፣ ንብጾቶምን ብቕኑሪ መንፌስ ኣሰሮም ንዝተሽተሉን ትዥን።

ቅድሚ ሒጂ ዝተጻሓፉ

- መጽሓፍ ቅዱስ ብዛፅባ ነብይ መሓመድ እንታይ ይብል ?
- መጽሓፍ ቅዱስ ብመንጽር ሙስሊም
- ናይ ዮናስ ትአምር
- አምላኽ ዘይኮን " አምላኽ "
- መጽሓፍ ቅዱስ ባዕሉ ይዛረብ

አብ ቀረባ ግዜ ዝወጽእ

- ቁርአን ናይ ትአምራት ትአምር
- ደቀንስትዮ አብ ቁርአንን መጽሓፍ ቅዱስን

الدين الصحيح

اللغة التجرينيا تأليف أبو أمينة بلال فلبس ترجمة كبير موسى

إصدار

المكتب التعاونى للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالمعذر وأم الحمام تحت إشراف وزارة الشئوون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد ت- ١٨٤٩٧ ١٨٤٩٦ الرياض ١٨٤٩٧ ص.ب. ٣١٠٢١ الرياض ١٨٤٩٧

حقوق الطبع محفوظة

للمكتب التعاوي للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالمعذر وأم الحمام رقم الحساب للكتب والأشرطة ١٧٧٧٧ / ٨

شركة الراجحي المصرفية فرع أم الحمام (٢٥١)

هذا الكتاب منشور في

